

תקובל: הועד המרכזי של לשכת עורכי הדין בישראל

ע"י ב"כ עו"ד גביש יניב

- נ ד -

הנאשם: עו"ד ארי שמאי
ע"י ב"כ עו"ד אורון שורץ

תכרעת-דין

עו"ד אריח מוסקונת, אג"ד

1. המחלוקת העובדתית, שבה עלינו להכריע, היא האם במחלך דיון, שהתקיים ביום 07.01.03 בבית המשפט לתעבורה בתל אביב, אמר הנאשם- עו"ד ארי שמאי, למתלונן- עו"ד אילון אורון, את המשפטים הבאים: "כמה גסות רוח יש בכן אדם אחד", ויאל תתפלא אם יקרח לך משחו רע".
2. לאחר שמיעת הראיות בתיק זה, דעתי היא כי תקובל תוכיח, ברמת הוכחה של מעבר לספק סביר, כי הנאשם אכן אמר את הדברים, שיוחסו לו.
3. ומתלונן, עו"ד אילון אורון, העיד בפנינו כי עו"ד שמאי ביקש לחישמע לפניו, בבקשה לביטול פסק-דין, ועו"ד אורון אמר לו "בבקשה, מה תבעיחו מה תלחצו מוח קרחו..... אני חייתי כאן לפניך....." (עמ' 25 ש' 9-13).
- על כך, לדבריו, השיב לו עו"ד שמאי "כמה גסות רוח יש בכן אדם אחד", כפי שכתב בתלונה שהגיש. בדיון בפנינו עו"ד אורון לא זכר בתחילה את החתבטאות הזו, (עמ' 25 ש' 20-21), אך בהמשך החקירה נזכר בכך (עמ' 52 ש' 16).
- בהמשך הדברים טען עו"ד שמאי את טענותיו בפני השופטת, ולדבריו עו"ד אורון-
".....הוא טען את שלו, ואז אני חייתי קודם ליד התובעת, מדברים עם התובעת, אולי תחליפי פה סעיף, תעשי ככה, מנסים להגיע להסכמות דיוניות ואחרות עם התביעה..... ואז הוא ניגש אלי ואמר את שחיה, כלומר, שני אירועים נפרדים ולא מחוברים זה לזה". (רי עמ' 64 ש' 1-13).
4. מעדותו של עו"ד אורון עולה כי האירוע המסועיר, שבו דובר על גסות הרוח, היה חמור פחות מבחינתו, ורק בעקבות החתבטאות הנוספת הוא ראה לנכון לחגיש את התלונה:
".....ועכשיו מגיע האירוע המסועיר, שבעטיו אני מוצא לעצמי חובה, שדבר כזה לא יעבור לסדר היום..... אני חייתי בצד שמאל של האולם.... אולי חייתי ליד התובעת.... ואז הוא בא אלי, התקרב אלי והוא אמר לי, אל תתפלא אם יקרח לך משחו רע. אני חייתי ממש בשוק כשהוא אמר את האמירה הזאת. עכשיו, הוא לחש, טינן לי, שאני

אשמע, שרק אני אשמע, כי הוא לא ילך להגיד דברים כאלה בפרחסיה שהשופטת
וחתובעת ישמעו, אבל איתרע מזלו וגם בני, שהוא חיח מתמחה במשרדי, ישב
בספסלים שם, שמע, כי הוא מעיד על מה ששמעתי. (עמ' 25 שי 20-27, עמ' 27 שי 1-7).

עו"ד אורון חוסיף וסיפר כי לאחר דברים אלה, יצא עו"ד שמאי מחאולם. עו"ד אורון היה נסער,
וחזר בפני השופטת וחתובעת על הדברים ששמע מפי עו"ד שמאי (עמ' 26 שי 26-27, עמ' 27
שי 1-7). השופטת פראג-לבוא אמרה לתובעת לערוך מזכר על הדברים, ואמרה לו כי היא רואה
את סערת חנפש שלו (עמ' 27 שי 7-12).

המתלונן שירטט את מיקומו באולם, כמו גם של השופטת, חתובעת ובנו (ביד"מ 1).

5. עו"ד אורון שלח לשופטת עותק של תלונתו כנגד עו"ד שמאי, וביקש את חתימתה. (עמ' 50
שי 14-15, עמ' 51 שי 2-10). בתלונה שהובאה לעיונה ולחתימתה של כבי השופטת פראג, צוינה
בין היתר החתובטאות בדבר גסות הרוח (דברי עו"ד שוורץ בעמ' 53 שי 8-12), וכן החתובטאות
הנוספת המיוחסת לנאשם- " אל תתפלא אם יקרח לך משחו רעי".

"...עו"ד אילון אורון: למעשה התלונה שלי חיתה, חרי לא על כל אמירה בוטה
ככל שתחיה, בין עורכי-דין, שלא כולם נחוו בסגנון ראוי, לא על כל דבר
מגוישים תלונה, ויש דבר שהוא ממש מבחינת לעבור קו אדום שהגשתי,
ולכן בגינו לא יכולתי לעבור לסדר היום, ולכן גם הדגשתי בחדגשתי: אל
תתפלא אם יקרח לך משחו רע. כלומר, זה מבחינתי הדבר שבלתי נסבל.
לא יתכן, שעו"ד יאיים במפורש איום מוחשי... (עמ' 51 שי 17-23).

6. במכתב שכתבה כבי השופטת פראג-לבוא ללשכת עורכי הדין, ב-25.01.04 (מ/1), היא מאשרת כי
עו"ד אורון פנה אליה ואל חתובעת, ותיאר בפניהן את הדברים המצוטטים במכתבו. לחלן חמכתב
חמלא, כלשונו:

" חנדון: תלונת עו"ד אילון אורון נגד ארי שמאי.

במועד כלשונו לפני כשנח חופענו באולמי עורכי הדין חנייל.

במחלך דיון בתיק אחר, התנחלח באולם שיחה שקטח בין עורכי הדין
וחתובעת. לא שמעתי את שנאמר. למיטב זכרוני, עו"ד אורון חמתין
בסבלנות לתורו לחישמע.

אני זוכרת שחיח דין ודברים בינו לבין עו"ד שמאי, שעניינו מי ישמע ראשון.

אינני זוכרת מי נשמע ראשון, אני מניחח שעו"ד אורון, שכן עו"ד שמאי
עזב את האולם, ואיני זוכרת ששב לאחר מכן.

מייד לאחר שעו"ד שמאי עזב את האולם, פנח אלי עו"ד אורון, שהיח נסער
ונרגש ביותר, וטען בפני, כי עו"ד שמאי לחש באוזנו את הדברים
חמצוטטים במכתבו.

אני שבח ומדגישה, כי לא שמעתי את שנאמר.

נכון הוא, שעו"ד אורון היח נסער ביותר, ופנח אלי ואל חתובעת, ותיאר את
שנאמר לו.

הצעתו לתובעת לרשום לפנייה את הדברים".

7. כשנשאל עו"ד אורון בחקירה נגדית, כיצד לא שמעה חשופטת את דברי עו"ד שמאי בדבר גסות הרוח, שנאמרו, לדבריו, בקול רם, השיב כי יתכן שלא היתה ערוח לכך: "...חרי היא לא יושבת בהאזנה לחילופי דברים בין עורכי-דין" (עמ' 54 ש' 9-8).
8. עו"ד אורון הכחיש כי "ביים דרמח" לאחר שנעלב מחדברים בדבר גסות הרוח, ואמר:
" .... איזה עניין שבעולם יש לי לחמציא דברים כאלת, מה אני לא נורמאלי חייתיז אף אחד לא אמר שאני לא נורמאלי בשלב זה בשלושים וארבע שנים". (עמ' 81 ש' 19-15).
9. במהלך חקירתו הנגדית הציג עו"ד אורון לראשונה תרשומת שערך ביום האירוע (ק/1). במזכר פנימי זה תיאר עו"ד אורון את התרחשות האירוע מתחילתו, ובקשר לחתבטאות חשניה כתב כדלקמן:
".....הוא עוד פעם העיר שוב לגבי הגסות, ולאחר מכן ניגש אלי עם פנים מאוימות לצד שמאל של האולם, ואמר לאוזני כדי שחשופטת והתובעת לא ישמעו, ואמר "אל תתפלא אם יקרה לך משחו רע", ויצא מהאולם. אני חייתי בשוק, לא הגבתי אף מילה, ושחיה מחוץ לאולם אמרתי לשופטת ולתובעת שאני בשוק, ושוב פעם אמרתי שאני בשוק ואני ממש מזועזע וקשה לי להרגע מצורת הביטוי חזו. חן לא שמעו. לחש עם הפנים לכיוון שאסף ישב...".
10. בנו של המתלונן- עו"ד אסף אורון, היה מתמחה במועד הרלבנטי לאירוע, ולדבריו נכת עם אביו באולם הדיונים, והיה עד לאירוע נשוא הקובלנה:
"....ישבתי ספסל ראשון משום שהייתי לבד באולם, מבחינת קהל, חיו חילופי דברים בין אבא לבין עו"ד שמאי לגבי מי יישמע ראשון. לאחר מכן שמאי ניגש לאבא שלי ולחש לאוזנו אל תתפלא אם יקרה לך משחו רע. המשפט הזה חרות לי באופן קבוע מאז, אני זוכר את המשפט הזה בצורה צילומית של האירוע ושל המשפט הזה..." (עמ' 82 ש' 25-16).
- " את המשפט הזה שמעתי במו אוזני, זה משפט שאני זוכר ששמעתי אותו, יש לי את התמונה, אני זוכר שהוא אומר את המשפט הזה. אני זוכר את האירוע הזה וזה נחרת לי כדבר חריג.... אני מיד חבנתי שזח מן סוג של איום..." (עמ' 83 ש' 6-1).
11. עוד אמר אסף, כשנשאל בחקירה נגדית בדבר החתבטאות הראשונה על גסות הרוח, כי הוא זוכר חילופי דברים נוספים, אך יתכן שהוא זוכר אותם כיום לא משמיעה, אלא מקריאת התלונח שכתב אביו ללשכת-עורכי-דין (עמ' 85 ש' 20-11).
12. אסף העיד כי ביום האירוע הוא ערך מזכר פנימי ובו תמצית הדברים. המדובר בשורות הראשונות ב- ק/1, שבחן רשם כדלקמן:
- " היום 7.1.03 בשעה 13:00 לערך באולם חשופטת פראג, ראיתי את ארי שמאי ניגש לעבר אבני, לוחש לו: "אל תתפלא

אם יקרה לך משחו רע, מסתובב וחולך. אני ישבתי על
חספסל חשמלי באולם קרוב לאבי, ושמעתי היטב את
הנאמר."

13. אסף העיד כי אביו ועו"ד שמאי עמדו "על חצר, כלומר הם לא עמדו עם החזית לשופטת" - עמ' 100 ש' 21-23). חפנים של אביו חזו מופנות יותר כלפי אסף מאשר כלפי השופטת (עמ' 104 ש' 17-19); אוזן אחת של עו"ד אורון חאב חיתח מופנית כלפי השופטת, ואחת כלפי בנו (עמ' 101 ש' 6-10), וכאשר עו"ד שמאי לחש לאוזנו של אביו, היח לו- לאסף, קשר עין ישיר (עמ' 104 ש' 21-22). עו"ד שמאי לחש על האוזן שהיתח מופנית לאסף, כך שראשו של אורון חאב הסתיר לשופטת את שפתיו של שמאי. (עמ' 101 ש' 9-10). לדבריו, עו"ד שמאי התקרב לאביו ולחש לכיוון שבו חוא-אסף חיה, ובאופן שחשופטת לא ראתה (עמ' 102 ש' 2-5). השופטת וחובעת לא שמעו זאת כי לא היו אמורות לשמוע (עמ' 99 ש' 21 ואילך).

14. עוד העיד אסף כי הוא תמך בחגשת התלונה ע"י אביו:

"...כשעו"ד אחר מאיים עליו וברגע שמאיימים על אבא שלי, אז אני כן אמרתי לו, כן תמכתי בעניין הזה, כי יש דברים שאי אפשר לחבליג עליהם". (עמ' 93 ש' 26 ואילך).

15. אסף שירטט את האולם- ללא קנח-מידח, ואת מיקומם של כל המעורבים (נ/2).

16. עו"ד חגית שועלי, אשר שימשה כתובעת ונכחה באולם בעת האירוע נשוא הקובלנות, זכרה בעדותה בפנינו רק חלק מחדברים, ובחמשך זכרונה רוענן וחיא נזכרה בדברים נוספים:

" אני זוכרת רק שהוא (-עו"ד אילון אורון- א.מ.) אמר משחו כמו ראייתם או שמעתם, הוא ניסח לחסב את תשומת ליבנו למח שחיה ולבדוק אם אנחנו ראינו מח חיה. אני לא זוכרת שהוא חזר על תוכן חדברים, אז אני בודאי לא זוכרת את תוכן חדברים". (עמ' 7 ש' 21 ואילך).

17. במחלך חקירתה חוצג בפני עו"ד שועלי מכתב שכתבה ללשכת עורכי-חדין ביום 04.05.03, לצורך ריענון זכרונה. בעקבות זאת העידה העדה כדלקמן:

" אני נזכרת בחלק מחדברים. אני נזכרת בזה שחשופטת יעצה לי לכתוב זכרון דברים ושלא עשיתי את זה, ושאו פנו אלי מחלשכה ורק אז כתבתי את זכרון חדברים.... אני זוכרת שהוא חיה נסער. חדבר חיחיד שאני לא זוכרת, זאת אומרת אני לא מבינה למח כתבתי, שמח שעו"ד אורון אמר נשמע לי כמו איום. חרי אם זה חיה איום אני מבינה שזח איום... אני לא זוכרת את תוכן חדברים. .... החקשר חכללי חיה שעו"ד שמאי ניגש אליו, חחקשר חכללי חיה שחבנתי שיש שם איזה שהוא חיכוך, או איזו שחיא חתנגשות. הוא ניגש אליו, הוא לחש לו משחו. אולי מתוך כל החקשר חכללי חסקתי, שמדובר פח באיזה שהוא איום, ומתוך זה שעו"ד אורון חיה נסער. האווירה חכללית יכלח לתת תחושה מאוד לא נוחה, שמשחו כאן קורה....". (עמ' 9 ש' 6-22).

".... כשעורכי דין רבים מי יחיה קודם, אנחנו שומעים אותם, לא תמיד מקשיבים לכל מילה, אבל שומעים. כאן חשיחה חיתח

קרובת בינם. זאת אומרת, עו"ד שמאי דיבר איתו, התקרב אליו, דיבר עם אורון, אני לא שמעתי מה נאמר. אני ראייתי את אורון אחר כך נסער, הוא אמר באמת: אתם שמעתם מה היה כאן? שמעתם מה היה כאן? משחו כזה, וחבנתי שהוא חגיב למשחו שהוא חווה באותו דגע כקשה, וכנראה התרשמתי שהוא תרגיש מאויים..... (עמ' 11 ש' 14-22).

18. עו"ד שועלי חסבירה כי למרות שהמרחק בינה לבין עו"ד אורון היה כשני מטרים בערך, היא לא שמעה מה אמר לו עו"ד שמאי.

" אני לא שמעתי כי עו"ד שמאי התקרב לעו"ד אורון וזה היה כמו.... ללחוש לו משחוי" (עמ' 19 ש' 7-8).

19. לשאלת ב"כ חקובל בחקירה חוזרת, השיבה עו"ד שועלי כי אינה זוכרת את בנו של המתלונן באולם.

לשאלה, אם יכול להיות שאסף היה נוכח באולם, השיבה "הכל יכול להיות" (עמ' 24 ש' 15-20).

20. עו"ד ארי שמאי העיד כי הגיע לאולם של כבי חשופטת פראג עם בקשה לביטול פסק-דין בהעדר, וביקש מעו"ד אורון שיוותר לו על תורו. לדבריו, עו"ד אורון ענה לו בחוסר נימוס מופגן, בגסות רוח, נפנף כלפיו ביד, ואמר מה פתאום, לך, לך, ואז "ניגשתי אליו ושאלתי אותו למה הוא כזה גס רוח, וכזה בלתי חברי אליו זה הכל.... אחרי זה יצאתי מחתור...". (עמ' 3 ש' 8-17). את הדברים האלה אמר עו"ד שמאי "מקורב מאוד", כי לא רצח שחברים יכנסו לפרוטוקול (עמ' 22 ש' 13-16).

21. עו"ד שמאי העיד כי לא ראה באולם אדם שדומה לבנו של המתלונן, ולמיטב זכרונו נכחו חשופטות, חתובעות וחקלדנית. עם זאת סינג עו"ד שמאי ואמר כי "אני כמובן לא יכול לשלול באופן נגטיבי" (עמ' 4 ש' 9); לאחר מכן אמר כי נדמה לו שחיה עוד עורך-דין אחד באולם, "אבל אני לא יודע. חזכרון שלי דרך אגב הוא לא משחוי" (עמ' 23 ש' 8-10), וכן עמ' 26 ש' 2-3).

לדבריו, יש לו "בעיה ענקית לזכור פנים וזה אפילו נורא", וספק אם בעוד שלושה חודשים הוא יזכור מי מחברי הרכב ביח"ד (עמ' 29 ש' 13-16). עו"ד שמאי לא שלל את האפשרות שבנו של המתלונן נכח באולם (ר' עמ' 30 ש' 8-14).

7.2

22. המתלונן, עו"ד אילון אורון, חותיר רושם חיובי ביותר. עדותו חיתה עקבית, ולא נסתרה בחקירה נגדית. ניתן היה להתרשם, מחאופן שבו מסר את עדותו בפנינו, כי נפגע עמוקות מחדברים ששמע מעו"ד שמאי, וסערת חנפש ניכרה גם בעת שזכר בהם ובעת שחזר על הדברים בפנינו.

גרסתו של המתלונן חיתה אחידה לכל אורך הדרך, תחל מחתורשומת שערך במזכר הפנימי (ק/1), בתלונת שהגיש ללשכה-כפי שעלת במחלף חקירתו כמתואר לעיל, ובעדותו בפנינו.

23. המתלונן חזר על הדברים ששמע מפי עו"ד שמאי, כמתואר בתלונתו, מיד בסמוך לאחר שאירעו, באולם ביוחמי"ש, וכבי חשופטת פראג מאשרת במכתבה כי אותם דברים, המפורטים במכתב התלונה, נאמרו באולם על ידי עו"ד אורון, מיד לאחר שעו"ד שמאי יצא מהאולם.

24. חן השופטת והן התובעת מאשרות כי עו"ד אורון היה נסער ביותר לשמע הדברים. השופטת ציינה זאת במכתבה, ואף יעצה לתובעת להעלות את הדברים על חכתב- דבר היכול להעיד על כך שסברה, כי מדובר בדברים חמורים.
25. התובעת אישרה בפנינו כי הבינה, מתגובתו הנסערת של עו"ד אורון, כי הוא חגיב לדבר קשה שחווה, והסיקו מוחקש חכללי שמדובר היה באיום, ושעו"ד אורון חש מאוים.
26. התרשמתי מכנותו של המתלונן, עפ"י האופן שבו העיד בפני. לא מצאתי כי היה למתלונן מניע כלשהו לבדות את הדברים מליבו, ותאמנתי לדבריו כי הדברים שתיאר אכן קרו בפועל.
27. עדותו של המתלונן נתמכת גם בעדות בנו, אשר נכח באולם. אסף העיד באופן שחותר רושם אמין ביותר. הוא חקפיד לתאר את מה שחוא זוכר בפועל, וסייג את דבריו בכל חקשור להתבטאות בדבר גסות הרוח, באומרו כי יתכן שאותם חוא זוכר לא משמיעה ראשונית אלא מקריאת הדברים לאחר שחועלו על הכתב על ידי אביו.
- עדותו של אסף תואמת לדברים שכתב בתרשומת, שערך ביום האירוע (ק/1). כן היא תואמת, בכל פרטיה, את גרסתו של אביו, לרבות מיקום הגורמים המעורבים באולם, כיצד עמדו, וחאופן שבו לחש חנאשם לאוני אביו - מרטים שספק רב אם ניתן היה לצפות את כולם מראש ולחתכונן לחם. עדותו של אסף לא עורערה במחלך חקירתו חנגדית.
- אכן מדובר בעדות מפי בנו של המתלונן, ולפיכך מתחייבת נקיטת זחירות יתירה בעת בחינת דבריו, אולם גם לאחר שחזרתני את עצמי בכך, אני סבור, לאחר שראיתי את אופן מסירת העדות, כי עדותו של אסף היא עדות אמינה, חמשקפת נכונה את הדברים שראה ושמע חעד. ניכר היה כי אסף אינו מדקלם גירסה שחוכנה מראש, אלא נזכר בדברים ומתארם לפי זכרונו.
28. חסברו של אסף לשאלה כיצד שמע את דברי עו"ד שמאי, בעוד שחחובעת וחשופטת לא שמעו, חינה חגיוני ומקובל עלי. עו"ד שמאי לחש על אזנו של המתלונן, שחיתה מופנית לכיוונו של אסף, אשר ישב בסמוך מאוד למקום עומדם, וכך ראה ושמע את הדברים שלחש עו"ד שמאי. עו"ד שמאי עצמו אישר כי לחש דברים על אזנו של המתלונן, על מנת שאלח לא יקלטו לפרוטוקול.
29. לא מצאתי כי קיים מניע כלשהו לאסף לבדות את הדברים מליבו; והגם שמדובר בתלונה שחגש אביו, אין זה עניין של מה בכך לחסכים להעיד עדות שקר בתצהיר (ק/2) שחגש בתמיכה לתלונה, ובבית חדין. איני סבור כי אסף נתן ידו לעלילה כנגד עו"ד שמאי, שנגדו אין לו דבר וחצי דבר. אף לא מדובר בעדות שנועדה "לחציל" את אביו מותלונה שחגשה נגדו, שחרי אביו חוא המתלונן ולא חנאשם.
- חאמנתי לדברי אסף, כי נפגע מחאיום שחופנה כלפי אביו, וכי חוא עודד את אביו לחגש את חתלונה ללשכת עורכי-חדין.
30. חנאשם ניסה לחצביע על קיומו של מניע, כביכול, מצד המתלונן- העדר שיתוף פעולה מצידו של חנאשם בקשר למירסומו של המתלונן - אך חדבר נסתר ע"י המתלונן ואף אני איני סבור כי בשל כך היה המתלונן - עורך-דין ותיק ובעל מוניטין, מסכן את שמו, מעמדו ורשיונו, בנסיון לטפול עלילת שווא חסרת בסיס על חנאשם.
31. חנה כי כן, עדותו של המתלונן נמצאה אמינה, וחינה נתמכת בעדות עד ראייה לאירוע- בנו אסף, אשר שמע את הדברים, ועדותו נמצאה אמינה אף היא. עדות המתלונן נתמכת גם בדברים שכתבה כבי השופטת פראג, בתגובתו הנסערת לשמע הדברים, ובעובדה כי חזר על הדברים מיד

בסמוך לאחר ששמע אותם, באולם ביחמ"ש. גם בדברי התובעת, עו"ד שועלי, בדבר תחושתה בעת האירוע, יש כדי לתמוך בגרסת המתלונן.

32. לאור האמור, חורם נטל ההוכחה, והוכח, מעבר לספק סביר, כי הנאשם אמר למתלונן את הדברים המייחסים לו בקובלנה.

33. הלכת פסוקה היא, כי-

" בבואנו לשקול אם חיתה עבירת משמעת בהתנהגות ובחבתטאויות של המערער, אין עלינו להכריע בשאלת, אם העובדות שמאחוריהן נכונות הן אם לאו. כל שעלינו לברר הוא אם ההתנהגות והחבתטאות חורגות ממתחם המותר לעורך דין.... ההבדל בין חצגת הדברים כחוויתם ותחובת לחגן על חלקות ללא מורא ומשוא פנים, לבין חתבטאות שלוחת רסן או פוגענית - הוא רב".

ר' עלי"ע 4/88 תועד המחוזי של לשכת עורכי הדין נ' עו"ד פלוגי, פד"י מג (3) 475, 483, וכן עלי"ע 11172/04 תועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל אביב נ' עו"ד ריבת רופכרג (טרם פורסם, פסח"ד מיום 27.7.06), והאסמכתאות שם.

34. אשר לחתבטאות בדבר גסות הרוח, התרשמתי מדברי המתלונן ובנו, כי בגין דברים אלה, לו חיו לבדם, לא חיתה מוגשת תלונה, ואף ב"כ הקובל סבר כך. עו"ד שמאי אישר כי העיר על גסות הרוח של המתלונן, ולגבי דברים אלה אין למעשה מחלוקת, למעט לגבי ניסוחם המדויק.

אני בדיעה כי החתבטאות בדבר גסות הרוח אינן ראויה, אך אין היא חורגת ממתחם המותר לעורך-דין, ואין היא עולה כדי עבירה משמעתית. ראוי חיח לחמנע מחתבטאות בסגנון זה, אך אין מדובר בחתבטאות שלוחת רסן או פוגענית במידה הדרושה על מנת שתהפוך לעבירת משמעת.

35. שונים חס פני הדברים באשר ללשון האיום המשתמעת מדברי הנאשם, בעת שלחש באזני המתלונן "אל תתפלא אם יקרח לך משחו רע". זו חתבטאות חמורה וקשה ביותר, אשר מקומה לא יכירנה ביחסים בין עורכי-דין, ואשר עולה כדי עבירת משמעת.

אכן, כלשון הקובלנה, מדובר בחתבטאות בוטה, בלתי מרוסנת, בלתי מאופקת, ונעדרת כבוד למתלונן.

כלשון ביחמ"ש העליון בענין רופכרג חנ"ל, נראה כי מטרת הדברים-

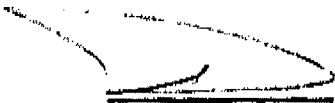
"... חיתה לחטיל מורא בליבו של הצד שכנגד, לבזותו ולחשפילו באמצעות ביטויים חלקוחים מחווייה אחרת, שעורכי-דין החרדים לשמו של המקצוע ויוקרתו, אסור לחס לחגרר אליה".

36. בשל חתבטאות זו חמיוחסת לנאשם, ואשר חוכת בפנינו כי חיתה בפועל, יש מקום לחרשיע את הנאשם בעבירות של חתנהגות בלתי חברית כלפי חבר למקצוע, על פי סעיף 26 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), חתשמ"ן - 1986 וסעיף 61 (2) לחוק לשכת עורכי-הדין, תשכ"א- 1961 (חוראת חיקוק 2 בקובלנה), ובעבירות של מעשים הפוגעים בכבוד מקצוע עריכת הדין, לפי סעיפים 53 ו-61 (1) לחוק לשכת עורכי-הדין, תשכ"א - 1961 (חוראת חיקוק מסי 3 בקובלנה).

עוד אני סבור כי אין מקום לחרשיע את הנאשם בחוראות חחיקוק חנוספות 1 ו-4, שיוחסו לו בקובלנה, כלל 23 דן בעבירות של חתנהגות בחוסר דרך ארץ לצד שכנגד, בעוד שבמקרה דין לא דובר בצד שכנגד, אלא בחבר למקצוע, וכך גם לגבי עבירות של חתנהגות שאינה חולמת את מקצוע עריכת הדין לפי סעיף 61 (3) לחוק לשכת עורכי- הדין, שחינו "סעיף סלי", ושעניינו "כל

מעשה או מחדל אחר....", דחיינו- כזה שאינו נתפס בגדרן של העבירות, המפורטות בסעיף 61 (1) ו- (2). משנמצא כי מעשיו של הנאשם מחוויים עבירה לפי סעיפים 61 (1) ו- (2), אין מקום לחרשיע גם לפי ס"ק (3).

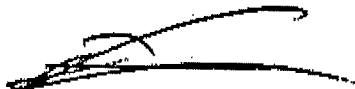
אשר על כן, מורשע הנאשם בתוראות החיקוק 2 ו-3 בקובלנה, ומזוכה מחוראות החיקוק 1 ו-4 שבה.

אריה מוסקונה, עו"ד
אב"ד

עו"ד רון רוטשילד, חב"ד

אני מסכים ומצטרף לכל האמור בהכרעת הדין של אב"ד עו"ד מוסקונה, מחנימוקים המפורטים בה.

רון רוטשילד, עו"ד
חב"ד

מש-003-03

חקובל: הועד המרכזי של לשכת עורכי הדין בישראל

נד

הנאשם: ארי שמאי, עו"ד
רישיון מס' 16502
אבן גבירול 74, תל אביב

תכרעת - דין

עובדות שאינן במחלוקת:

- 1) ביום 7.1.03, התקיים באולמח של כב' השופטת פראג, מפגש בין הנאשם למתלונן.
- 2) הנאשם, פנה למתלונן בבקשה לאפשר לו, לפנות לשופטת, לפניו.
- 3) המתלונן, סרב לבקשת הנאשם
- 4) הנאשם אמר למתלונן את המיוחס לו בסעיף 4 לכתב חקובלנח
- 5) באולם הדין, נכחו בודאות: השופטת, עו"ד שועלי, המתלונן והנאשם

עובדת שבמחלוקת:

האם אמר הנאשם למתלונן, את האמירה המיוחסת לו בסעיף 5, לכתב חקובלנח.

שענות חקובל:

הנאשם, כתגובה לסרוב המתלונן, לבקשתו, לפנות לשופטת פראג לפניו, אמר לו "כמה גסות רוח יש בבן אדם אחד" ואייב "אל תתפלא אם יקרה לך משהו רע".
לטענת חקובל, התבטאויות אלה מהוות חפרת חוראות החיקוק הנקובות בכתב חקובלנח.

שענות הנאשם:

לגרסת הנאשם, הוא בקש לטעון בפניו חשי' פראג, בענין פסילת רישיון נתיגח של מרשו, דבר שהיה דחוף, ועל כן פנה ובקש מוחמתלונן לחקדים ולטעון לפניו.
לדבריו המתלונן לא נעתר לבקשתו, וענה לו בגסות רוח "אני בקשתי ממנו וחוא זלזל בי ולא חסכים (פרו' 21/12/07, ע' 3, ש' 23), בתגובה לכך, אמר לו "כמה גסות רוח יש בבן אדם אחד" (סעיף 4 לכתב חקובלנח).
לטענתו את האמור בסעיף 5 לכתב חקובלנח, לא אמר.

דין

שתי שאלות חונחו לפתחו של בית דין זה:
האחת: האם המילים " כמה גסות רוח יש בבן אדם אחד", אליבא דסעיף 4 לכתב חקובלנח או גרסה דומה שלחן, מהוות עבירה על חוראות החיקוק, הנקובות בכתב חקובלנח.
השניה: האם המילים "אל תתפלא אם יקרה לך משהו רע", האמורות בסעיף 5 לכתב חקובלנח, טאמרו בכלל.

עדות המתלונן:

בעדותו, העיד המתלונן, כי דברי הנאשם, "כמה גסות רוח יש בבן אדם אחד" וכן "אל תתפלא אם יקרה לך משהו רע", גרמו לו לזעזוע (פרו' 21/12/06 עמ' 27) וחוא חזר על הדברים בפני כב' חשי' פראג, שבקשה מעו"ד שועלי, לכתוב מזכר בענין.
עוד העיד הנאשם (פרו' 21/12/06 ע' 30) כי מפגשים מאוחרים יותר בינו לנאשם, התבטא הנאשם כלפיו בחערות פוגעות.

באשר לחתבטאות שאינה שנויה במחלוקת:

מנאשם בחקירתו הנגדית, חסכים כי אכן אמר את האמירה המיוחסת לו בסעיף 4 לכתב חקובלנה, וכך העיד (פרי' 1/2/07 ע' 18 ש' 8) "המשפט הראשון שהוא שאלתי אותו מדוע הוא גס רוח אלי, כו".

לאור חודאת הנאשם, עלינו לקבוע לקבוע האם יש באמירה כזו לחוות עבירה אתית, בשים לב לחלכה,

בבד"מ 152/88 חועד המחוזי של לשכת עורכי הדין נ' פלונית, נבחנה השאלה האם התבטאויות נאשמות מחויים פגיעה בכבוד המקצוע והתנהגות שאינה חולמת ומחווה התנהגות שאינה בדרך ארץ.

בבד"מ זח מצוטט כבי' השופט אור בעל"א 9/89 עו"ד רמי יובל נ' ועד מחוז אר שבע פד"י מ"ד (1) עמ' 705 חקובע כי -

" לשונו וסגנונו של עו"ד אינם יכולים להיות לשון וסגנון של שוק, ואל להם להיות מנוסחים בלשון פוגעת ומעליבה. כבודו של מקצוע עריכת הדין תלוי גם בכך שהדברים הנאמרים ומושמעים ע"י

בעל"א 9/89, פלוני נ' חועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בבאר שבע, קבע חש' אור, "כבר נאמר ונקבע לא אחת שחשאלה אם דברים שאמר או כתב עורך דין, עומדים במבחן חתבטאות והתנהגות חמולמת עורך דין, תלויה לא רק בתוכן הדברים. יש חשיבות גם לדרך בה נאמרים הדברים מבחינת סגנונם. חובתו של עורך דין לפעול במסירות בנאמנות וללא מורא עבור לקוחו אינה צריכה לתביאו לומר את הדברים בלשון פוגעת ובלתי מנומסת"

באשר לחתבטאות חשנויה במחלוקת:

כתמיכה לעדות המתלונן, נשמעו עדויותיהם של עו"ד שועלי ועו"ד אסף אורון. כן חזבאה בפנינו תשובתה של כבי' השופטת פראג, למכתבי המתלונן, אליה.

עדותה של עו"ד שועלי:

עו"ד שועלי, שירתה באותה עת, כתובעת תעבורה באגף התנועה בתל אביב. עפ"י עדותה (פרי' 21/12/06, עמ' 6), היא לא זכרה הרבה מהדיון, לדבריה נוכחו בדיון "עו"ד איילון, עו"ד ארי שמאי וזוזוי" (ש' 9)

לדבריה, ראתה שחמתלונן והנאשם החליפו ביניהם דברים וכי לאחר השיחה חיה המתלונן נסער. מעדותה עולה כי לא שמעה כלל את הדברים שטאמרו, (פרי' 21/12/06, ע' 7 ש' 21 ואילך) "אני לא זוכרת בכלל אם הוא חזר, אני לא זוכרת בכלל שהוא חזר על תוכן הדברים שעו"ד שמאי אמר, כך שאני בטח לא זוכרת מה אלא אני לא זוכרת שהוא בכלל חזר על הדברים האלה ... אני לא זוכרת שהוא חזר על תוכן הדברים".

בהתיחסותה, לתרשומת שנעשתה על ידה, כתשובה לפנית המתלונן אליה, בקשר לחליך המשמעותי בלשכת עורכי הדין, אמרה עו"ד שועלי (ע' 9, שורה 10) כי "...אני לא מבינה למח כתבתי שמה שעו"ד אורון אמר, נשמע לי כמו איום..." ועוד (בעמ' 10 ש' 25) "חאווירה היתה של חיכוך ביניהם".

עדותו של עו"ד אסף אורון:

ביום 21/12/06, העיד בפנינו עו"ד אסף אורון, בנו של המתלונן (לחלו "עו"ד אסף"). לדבריו, שהות באולמה של חשופטת פראג, בספסל הראשון (המשמש את חתביעו), וכי המתלונן והנאשם עמדו קרוב אליו והוא שמע את הדברים המיוחסים לנאשם בסעיף 4 ובסעיף 5, לכתב הקובלנה, בחתימת לאמירה המיוחסת לנאשם בסעיף 5 לכתב הקובלנה, בעי 83 ש' 12 העיד עו"ד אסף "... לגבי המשפט הזה, אני זוכר באופן מלא במאה אחוז".

בפנינו הוצגו תרשומות הנושאת את תאריך הדיון 7.1.03, הכוללת דברים שהוקלטו על ידו, ביום הדיון ודברים שהוקלטו מפי המתלונן ע"י פקידה או מתמחה ממשרדם (ק/1) וכן ותצחירו של עו"ד אסף ממאי 2004.

לשאלת אב בית הדין מדוע לא התיחס לאמירת הנאשם "כמה גסות רוח יש באדם אחד", העיד (עי 88 ש' 10) "אני עיוותתי תמצית הדברים שיחיה לי רישום פנימי לגבי היום והשעה. לא הנחתי שאני אצטרך להעיד על זה ארבע שנים לאחר מכן. לא יודע ... אולי מתוך זה שהנחתי שאני כן אזכור בדיוק את שאר המשפטים".

ובעי 95 ש' 24 " ... הלחישה היא המקרה פה, לדעתנו היה האישו ולכן את הלחישה זה מה שרשמתי".

ועוד (עי 89 ש' 9) "כי לדעתי בסופו של דבר הנושא עצמו היה המשפט הזה של האיום וזה מה ש ... זה המשפט של האיום וזה מה שהתיחסתי אליו בעיקר ...".

לשאלת ב"כ הנאשם, מדוע לא התיחס בתצחירו לכל האמירות המיוחסות לנאשם, ענה העד כי "אני ידעתי שהשאלה אם המשפט הזה נאמר או לא נאמר, אני כתבתי על התצחיר שלי שאני מעיד, שאני יודע שהמשפט הזה נאמר מעבר לזה, לא ידעתי שיש צורך ...".

נוכחותו של עו"ד אסף באולם:

במהלך הדיונים, העלה הנאשם מספר פעמים, טענה לפיה עו"ד אסף, לא נכח באולם הדיונים בקרות המקרה.

בתשובה לשאלה, האם היו אנשים נוספים באולם בית המשפט, העידה עו"ד שועלי (פרי 21/12/06 עמ' 18 ש' 18), כי " לא אני לא זוכרת. אני זוכרת את אורון ואני זוכרת את עו"ד שמאי. אני לא יכולה להגיד לך במאה אחוז שחיו או לא חיו. עד כמה שאני זוכרת לא היו אנשים".

לשאלת ב"כ הקובלנה העידה עו"ד שועלי בעי 24 ש' 15 כי "אני לא זוכרת שאסף היה באולם. מעבר לזה כשהגעתי עכשיו וראיתי את אסף אז שאלתי אם הוא בא להעיד ואז הוא אמר שכן אז אמרתי לו אני לא זוכרת שהייתי".

הנאשם בעדותו הנגדית (פרי 1/2/07 עי 30 ש' 9) "אני אמרתי כבר בחקירה הראשית שבמובן אינני יכול להגיד באופן נגיבי שהוא לא היה שמת, עד כמה שאני זוכר לא היה שם אף אחד חוץ מעורך הדין שישב בספסל הסנגורית ...".

משקל העדות:

כבי השי' קדמי, בספרו על חראיות, חזין בראי הפסיקה (מהדורה תשס"ד 2003), בעמ' 463 מנתח את סוגית "העד הנוגע בענין נגיעה אישית", אומר כי "... אין ביגיעה אישית של העד בענין הנדון בבית המשפט, כדי לפגוע בכשרותו להעיד; ויכולה להיות לכך השלכה, אך ורק לענין משקלה הוראית של עדותו" ועוד בעמ' 464, "... כאשר מתברר שעד הינו נוגע בדבר' מסיבה כלשהי, בית המשפט ייזחיר עצמו כרגיל יזחיר חיטב', שיש לבחון את עדותו בקפדנות יתרה...", וכך גם בעמ' 1251-1252, בכרך שלישי של ספרו.

כבי השי' דותן, בעמ' 4614/00 ארבלה לוי כי עורית חולון ואח', מצטט מעמ' 127/62 בן בסט כי חיועמי"ש שם נקבע כי "כשבאים בני משפחה אחת להעיד, כולם בלשון אחת, נגד יריבו בדין של אחד מוחם, שומח על בית המשפט להזחיר עצמו הזחיר חיטב שמא עדותם של כל אלה אינם אלא עדות קרובים מלומדח, אשר נובעת מקשר שקשרו בינתם זה כדי לעזור בזה בריבו. מקום שיש בלב בית המשפט ספק קל שבקלים פן אומנם קיים חשש כאמור, יצדק ביחמי"ש אם יראה בעדויות וחוץ עדות אחת בלבד".

מכתבת של כבי חשי פראג:

מחכתוב עולח כל שזכרח חיח, כי עם צאתו של הנאשם את אולס בית המשפט, פנח אליח המתלונן שחיח נסער ונרגש ביותר וטען בפניח כי הנאשם אמר לו את הדברים המופיעים במכתב המתלונן אליח.

לשאלת ב"כ הנאשם (פרו' 21/12/06, ע' 48 ובעמ' 53), כיצד חשופטת פראג ועו"ד שועלי, אינן תומכות בגרסת המתלונן לפיח לאחר ששמע את דברי הנאשם, חזר המתלונן באוזניתח על אמירות אלה, ענח המתלונן (ע' 54 ש' 7) "אולי חשופטת שמעח את זה או לא שמעח את זה, הייתה ערח לזה או לא הייתה ערח לזה. חזי חיח לא יסבת בחאזנה לחילופי דברים בין עורכי (ונקון שלי-מיה קורדובח) דינ".

ועוד בשורה 21 "..." החסבר שלי הוא חסבר לוגי פשוט, שיש לחניח שחשופטת טרודה באלף ואחד דברים בו זמנית באולס דיונים כשעורכי דינ נכנסים" ובע' 55 שורה 1 "זה דברים שחיח קלטח. חיח תבינח, חיח ראותה שחיח איוח משחו ביננו, זה לא בדיוק ענין אותה לעטט מח זה" לשאלת אב בית הדין, האם הנאשם חיח באולס כשהמתלונן חזר על דבריו בקול בפני חשופטת ועו"ד שועלי, ענח המתלונן (פרו' 21/12/06 ע' 28 ש' 15) "חוא לא חיח שם כדי לחגיב", ובחמשך בענין זה (ע' 61 ש' 22) "חיח לי רגע של חשתחות, של השוק של החלם של האמירה חזאת..."

גרסת הנאשם:

חעיד בפנינו הנאשם, כי בידו הייתה בקשה דחופה, לכבי חשי פראג, לביטול צו חמורה על שלילת רשיון נחיגח של לקוחו, ומטעם זה, פנח למתלונן, ובקש כי יאפשר לו, לפנות לשופטת לפניו וכי המתלונן לא רק שסרב לבקשתו, אלא נפנף בידיו ואמר לו "לך לך" (פרו' 3 ש' 15). ועוד (פרו' 21/12/06 ע' 63 ש' 17) "חוא עשה תנועה כאילו אני לוקח בנמשי..." לגרסתו, חוא-הנאשם, סרב לבקשות המתלונן כי יראיין אותו בתוכניות רדיו וטלוויזיה, שחוא עורך. חעיד הנאשם, כי התנהגותו חבלתי מנומסת של המתלונן, חכעיסח אותו וחוא בתגובה, אמר לו על אוונו (רק) את חאמור בסעיף 4 לכתב חקובלנח. לדבריו, לא אמר, את חמילים "אל ותפלא אם יקרח לך משהו רע", חמיוחסות לו בסעיף 5 לכתב חקובלנח

סיכום

לגבי חאמירה חמיוחסת לנאשם בסעיף 4 לכתב חקובלנח, סברתי, כי דברי הנאשם, שאינם שנויים במחלוקת, טוב חיח שלא נאמרו משנאמרו. גם אם חשב, שענינו של לקוחו דוחק וחוא עצמו בנסיבות אלה חיח מוותר על תורו, לטובת חבר למקצוע, עדיין ראוי חיח לחתאפק. קביעה זו יפת גם לאור אמירתו של ב"כ חקבילת, כי אם אלה חייו חמילים חיחידות, שנאמרו ע"י הנאשם, יש לחניח שכלל לא חיח מוגש כתב חקובלנח. ועל כן, יש לראות באמירה זו, חפרה של חוראות חתיקוק.

לגבי חאמירה חמיוחסת לנאשם בסעיף 5 לכתב חקובלנח. בחינת חדברים מעלח כי אין במכתבת של כבי חשופטת פראג ואיך בעדותה של שועלי, כדי לתמוך בגרסת המתלונן, ואין לנו אלא גרסאות חמתלונן ובנו מצד אחד ואת גרסת הנאשם מצד שני. סברתי שבנסיבות אלה, חדברים לא חוכחו ברמת וראות חמאפשרת, חרשעת הנאשם באמירתו.

אשר על כן, מורשע הנאשם בעבירה על חוראת חיקוק 1 ו 3 לחוראות חתיקוק שבכתב חקובלנח.

מיה קורדובח, חבי"ד

...